

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. Hirdetmények beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Érzelmi kapcsok megteremtése a magyar nemzetben.

A mai válságos idők járása a fölzaklatott érzelmek és gondolatok nyomán felveti minden bajunkat, fájdalmunkat. Sopánkodunk megtörtént s meg nem változtatható tények sajnálatos visszahatásain. Kisebbitjük őseinket rövidlátó és pártos politikájukért. Szerencsétlenségnek nyilvánítjuk saját jellemünknek kiválóságait. — Mindezt pedig nem ok nélkül tesszük. Okunk van annyi, hogy száz más bajra is elegendő volna.

Az ilyen idők tehát elkalandoztatják a gondolkodást a szellem mérhetetlen országútján s megállunk egy-egy kiemelkedőbb mérföldmutatónál.

Ez utunkban el kellett jutnunk oda, hogy azok a célok, melyeknek többjeért ma is erősen kell küzdenünk, valaha egy táborba fogják-e terelni az egész politikai magyar nemzetet.

Meglesz-e valaha az az egységes érzelmi alap, melyért egyaránt lelkesedik a haza minden polgára. Eljön-e az az idő, midőn lelki szükségéből együtt érez a más nyelvű magyar a fajmagyarral? Eljön-e az az idő, midőn a „mi” eszméink, az „ők” eszméi is lesznek? Eljön-e az az idő, midőn nem lesz többé e megkülönböztetés: „mi”, „ők”?

Nem akarunk jósolgatni, annál kevésbé akarjuk bizonyosra venni a lehetőség két szélsőségét. Mert mi haszna ennek! Sajnos, éppen az a bajunk, hogy eddig is sokat foglalkoztunk ily gyakorlatiasnak éppen nem nevezhető gondolatokkal.

Gondolkozni sokszor kell e tárgyon, de mindig a gyakorlatiaság szempontjából. És ha e szempontból jól meghányjuk-vetjük e kérdést, szemünkbe kell ötlelnie annak a nagy igazságnak, hogy a fajmagyarország és a nemzetiségek között megkívánt érzelmi közösség megteremtésére, nem elegendő a mai érzelmi alap. Nem azokról van szó, kik ez alapot lerakják s kik közül nem egyben nagyon is hiányzik az ily munkához való akarat. Arról van szó, hogy a nemzetiségi vidékeken nem működik elég erővel, sok helyen sehogysem, az a szeretet, mely hivatta van a tökéletes érzelmi alapot a magyar hazafias érzés beoltásával megteremtési. Azt értjük ez alatt, hogy eszmékben egyek legyünk a hazában. Ha kíván valamit a magyar, egy szívből (de azt se mesterségesen, vagy kényszerűségből) kívánja. Az iskoláról van szó. Az iskolában is a történelemről. Nem elég az a sok helyen meg nem magyarázott hazafias dal betanítása, nem elég a magyar szó

elsajáttatása. Ennek a megteremtéséhez. Ehez, ennek a megteremtéséhez meg nem gyengülő, az érzelmekre folytonosan ható befolyás kell, melyet a történelem és rokontudomány, legapróbb vonatkozásaikkal, nyujtsanak.

A mi vidékünk, mely a magyarság szempontjából a kedvező fekvésű nemzetiségi vidékek egyike, a fenti szempontból éppen nem állja ki a sarat. Ez nem azt jelenti, hogy ezekben az iskolákban mégsem a célok célja: erős egységbe hozni érzelmi alapon a nemzetet. Nagy általánosságban ez a cél meg van, de nincs megállapítva a legapróbb részletekig, tehát a gyakorlatban sincs meg az a mód, mely a célok célját teljes erővel s lehetőleg minden más cél alárendelésével elérni bírná. A történelem sem szolgálja itt — csekély kivétellel — ezt a célt. A történelmet ugyan tanítják, de nem ezzel a teljes intenzitást kívánó céllal.

A nemzetiségi vidékeken a történelem talán magasabb czélok szolgálatában áll, mint a fajmagyar vidékeken. A történelem itt igazán magyarságunk bibliája, az érzelmi kapcsok megteremtője, a jövő képének kialakítója. Ennek a meglevenedett betűi olvaszszák egygyé e haza különböző nyelvű lakóit. Nem lehet más mód, más

TÁRCZA.

Szalma-kunyhó és fekete kenyér.

— Elbeszélés. —

Irtta: **Olsavszky Lajos.**

(Folytatás)

Elise átszellemülten tekint Vilmosra és úgy látszik, mintha mondani akarna valamit; de gyorsan emelkedő keble nem engedi szóhoz jutni. Az is megakadályozza őt a szólásban, hogy az ifju jobb karját a leány karesu dereka körül fonva, balkezének három ujját pedig az oltárra téve folytatja:

— Hálát adok neked Uram a végtelen jószágodért és a végtelen kegyelmedért, hogy nekem adtad egyik legszebb angyalodat. Megszentelt oltárodon fogadom s te hallod a szavaimat, hogy szeretni fogom örökké. És ha megváltoznék a hajlandósága, ha elfordulna tőlem a szíve, kitérek az utjából és áldani fogom őt akkor is.

— Szeretlek, — az egyetlen szó, a melyet Elise elrebegni bír; két ragyogó csepp jelent meg a szemében s az elfojtja a szavát.

— Mondjátok el már az áment, mert itt hagyunk; hangzik Bannini szava, a ki a keresésökre indult és tőlük néhány lépésre megállva, látta az ölekezve térdelő párt, de nem hallotta a különös imát.

IV.

Kedves Pista barátom, ne tégy jót másokkal; mert rádszoknak s újra és újra igénybe veszik a szivességedet; sőt követelni fogják, hogy a követeléseikkel megkeserítik az életedet is.

Megbántottalak, nagyon megbántottalak; de esdve kérlek, légy ismét az, a ki voltál, barátom életre-halálra. Vérszerint vele rokonok vagyunk; de ha ez idáig nem gátolt abban, hogy jóbarátok legyünk, ne legyen most sem akadály; hiszen nem vagyunk osztályos atyafiak.

Bármí dolgod van is, hagyj rögtön abba s jőjj azonnal Budapestre; mert ha három nap alatt itt nem vagy, golyót röptek az agyamba; előbb azonban valami rejtőn gonosz dolgot művelek.

Igazad volt, a mikor állítottad, hogy Elise nem tud szeretni; ő csakugyan nem szeret senkit.

A mint Elisenek megvallottam a szerelmemet, mintegy két hétig minden délután ellátogattam hozzájuk s szögtük aranyos terveinket és ábrándoztunk a legszebb jövőről.

Abránd volt az egész, gyönyörű ábránd; de a valóra ébredés, az nagyon esunya dolog volt. Pedig augusztusra már a nap is ki volt tűzve, a mikor az Ur szolgálójának áldása örökre egyesít minket.

Május végén behívtak huszonegynapi katonai szolgálatra.

Nem terheltek a részletek elmondásá-

val, csak megjegyzem, hogy ez az örökkévalóságnak tetsző három hét végre nagyon nehezen mégis csak elmúlt.

Rohantam haza, hogy Eliset lássam. A szívem örömeiben majd kiszakította a mellemet, a mikor őt megláttam, ő pedig nem is hidegen, hanem fagyosan fogadott. Kézszerítésre nagylassan, huzódózva a kisujját nyujtotta.

Megkövülten állottam pár pillanatig és azután is alig bírtam kihebegni, eldadogni a kérdést, hogy mi lelte, mi baj van?

— Nincs semmi bajom, egészen jól érzem magam; — hangzott a közönyös válasz. Semmi igyekezettel nem bírtam megtudni különös magaviseletének az okát.

Vettem a kalapomat s miután Elise egyetlen szóval sem marasztott, eltávoztam. Ez a feszült viszony hat napig tartott.

Eljárogattam hozzájuk ezalatt is; de Elise nem szólított meg soha és ha én beszéltem, alig-alig válaszolt igennel vagy nemmel, néha még azt a választ is feleslegesnek tartotta.

Tudod, hogy nem vagyok szokva az ilyen bánásmódhoz; azt is tudod, hogy sohasem mentem oda, a hol azt hittem, hogy közönyösen és nem az engemet megillető figyelemmel fogadnak; arra, hogy valahol még felesleges is lehesek, az álomban sem gondoltam.

A hetedik napon kijelentettem Elisenek, hogy feloldom az adott szava alól, megszakítom a viszonyunkat és elmaradok

más eszköz e nagy célnak, az érzelmi közösségnek létrehozására, mint a magyar történelemnek léttel, lelkesedéssel való hirdetése.

A nyelvi különbözőség másodrendű (de mégis fontos) kérdéssé válik.

Nem kell részletesen kifejtenünk, melyek legyenek ama fogások, melyekkel a magyar történelmet igazi nemzeti bibliává tegyük a nemzetiségek számára is. Ezt tudják, tudniok kell az iskolák embereinek, mert ők maguk is pedagógusok.

k. ö.

A kereskedelem szabadsága Angliában.

Az egész világ óriási érdeklődéssel tekintett az angol választások felé, mert az angolok döntése a szabadkereskedelem vagy védvám felett nemcsak Angliára, hanem az egész világkereskedelemre nagy jelentőséggel bír.

Közvetlen hatását ugyan az Angliában felvetett kérdésnek a magyar kereskedelem nem érzi, de amennyiben Angliában Chamberlain védvám, imperialisztikus rendszere jutott volna diadalra, annak elmaradhatatlan kárát rendkívül súlyosan érezte volna. Szerencsére a védvámok politikája csúfos kudarcot vallott. A győzelem, mit az Angliában megejtett választások napnál fényesebben dokumentáltak, a mögötte rejlő óriási gazdasági előnytől eltekintve, azért is fontos, mivel az angol kereskedelem korifeusai, kiket Chamberlain, ez a népszerű államférfi az imperializmus jelszavával szorosán magához láncolt és kikre védvámok politikája keresztülvitte, illetve fenntartása érdekében mindenkor támaszkodott, most egy csapásra szakítottak a védvámok politikája formai propagálásával is és ezáltal a szabad kereskedelem eszméjének az angol kereskedő világ legszélesebb rétegében utat nyitottak.

Ezen a ponton visszapillantunk egy kissé arra az időre, mikor a védvámok politikája az angol kereskedelemben fénykorát élte. Már a hatvanas évek óta történtek ismételtlen ily irányú kísérletek, de a tulajdonképeni mozgalom 7—8 éve tart. Chamberlain vasmarokkal tartotta kezében téves

alapeszméjű politikájának szálait s csakis az ő széles körben elterjedt népszerűsége következtében történt meg Angliában. Európa első kereskedő államában az, hogy egy kifejezetten káros irányzat, ha ideig-óráig is ugyan, lábra tudott kapni.

Chamberlain, hogy kedvencez eszméjét megvalósíthassa a gyarmatoknak az anyaországgal való egyesítését akarta keresztül vinni. A gyarmatok azonban a hangzatos eszméknek „hogy az egész világbirodalom egy gazdaságilag nagy egészsze kapcsolódjanak” nem ültek fel s autonómiájuknak megővése érdekében a leghevesebb ellentállást fejtették ki. Csak nagy nehezen tudott annyit elérni, hogy a gyarmatok bizonyos tekintetben kedvezményekben részesítik az angol iparezikeket, amivel szemben aztán Anglia gabonára és általában élelmi szerekre állapított meg mérsékelt tarifákat, hogy a gyarmatokat különböző vámközpontokban részesíthesse.

Látjuk tehát, hogy védvámok politika mély gyökeret nem tudott verni Angliában. Az ottani viszonyoknak megfelelő kereskedelmi rendszer diadalra jutásának előbbutóbb kellett következni s most, hogy azon a ponton van, hogy a kereskedelem szabaddá tétele által minden czopfoló lerázzon magáról, elképzelhető, kiindulva a kereskedelmi dolgokban nagy gyakorlati érzékkel bíró angol nemzet szempontjából, aminek, egyúttal megjegyezve, nálunk is szempontnak kellene lenni, hogy a védvámok politika hosszú, nagyon hosszú időre fog diadalra jutni. Bekövetkezhet ez a korszak ismételtlen is, de ezt oly óriási európai átalakulásoknak kellene megelőzni, a mire egyelőre számítani nem lehet.

Mi szívünk egész lelkesedésével üdvözöljük a szabad kereskedelem győzelmét.

Csak ily alapon teremthetnénk meg mi is gazdasági viszonyaink jobbra fordulását, mert a védvámok politika egyes pénzeszoportok meggazdagodását előmozdítja ugyan, de az egész ország kereskedelmi életének fellendítése, a közjólét megteremtése csupán a szabadkereskedelem aegise alatt érhető el.

Krónika.

A birói tekintély.

A „Pesti Hirlap” valamelyik mult heti számában egy biró czikkkezett. Kik el nem olvasták, azok kedvéért elmondom e czikk rövid tartalmát. Az van benne, hogy a

nemzet, mai küzdelmében, ne nagyon bízzék a független magyar birói karban.

Mert a birói kar egyáltalában nem független. Legnagyobb részét szegény emberekből áll, akik, miután rosszul vannak fizetve, túlnyomó részben stréberek.

A fő náluk, hogy a létrán előre jussanak. Ennek érdekében még kartársaik iránt is bizalmatlanok. És amikor csak lehet, a hatalom kedvében járnak. Ha tehát egykor sikerül a nemzetnek hatalomra jutni, első gondunk legyen a birói kar függetlenségét biztosítani.

Afelett én nem vitatkozom, hogy igaz-e czikkirónak a magyar birói karra vonatkozó állítása, de mert ép a mi vármegyénkben is nagyon aktuális ez a kérdés, legyen szabad néhány megjegyzést tennem legalább a birák tekintélyét illetőleg. Szükséges, hogy nyomatékos hangsúllyal emeljem ki annak a közmondásnak az igazságát, hogy egy juh még nem képez nyájat. Szomorú dolog, ha az elmék annyira tompultak, hogy egy juhot nyájnak neveznek. Egy Erdélyi körmőzei járásbiró nemcsak nem a magyar birói kar, de még csak nem is a megye területén élő birák testülete. A körmőzei járásbiró egy egészen egy személy. Bár nincs rá felhatalmazásom, de azért így is megmondhatom azt az igazat, hogy a vármegye területén nincs még egy biró, aki Erdélyi körmőzei járásbiró viselkedését legalább is ne rosszszálná, ha már ép nem is szabad mondanom, hogy egyenesen elítéli. Egy járásbirót tudtommal Magyarországon még le nem köptek nyílt utczán.

Hát ugyan kinek akárkinek viselkedését lehet helyeselni, ha ennek előreláthatólag az a következménye, hogy leköpi érte. Ha már nem is lehet valami nagyon független a magyar biró, de legalább a külső tekintélyét védje meg. Miféle pófával menjek én most igazságot keresni Erdélyi körmőzei járásbiróhoz, akiről tudom, hogy még az utczaseprő is leköpte egyszer és csak esendőri karhatalomnak köszönheti, hogy még egyszer le nem köpték. Vajjon lehet-e a biráktól zokon venni, ha Erdélyi körmőzei járásbiró eljárását nem helyeselik. Még azt sem lehetne, ha nyilvánosan megbotránkoznának felette. Mert nem szabad ugyan nekem kétségbe vonnom azt, hogy Erdélyi körmőzei járásbiró az ő politikai jogait ne gyakorolhatná úgy amint neki tetszik, ámde tudtommal a birónak sehol és semmi körülmények között botrányt, közbot-

a háztól; ha azonban három nap alatt azt írja, hogy jőjtek, akkor visszatérek, különben pedig sohasem állok többé az útjába. Figyelmeztettem arra is, hogy semmi esetre se írjon, ha nem változik meg irányomban és ha gondolja, hogy nem tudna ismét a régi, a gyöngéd, a szerető Elise lenni.

Véletlenül megtudtam az elhidegülés okát is. Amig katonáskodni voltam, azalatt Elise többször találkozott a barátjával és más ismerős hölgyekkel. Valamelyik azt tanácsolta neki, hogy igyekezzék engem minden tekintetben kiismerni. Legjobb mód erre, ha bizonyos ideig hidegen, idegenül bánik velem; akkor majd elárulom, kényszerítve leszek elárulni, hogy őszintén, hogy igazán szeretem-e?

A harmadik nap estéje is elmúlt és én nem kaptam egyetlen sort sem. Később derült ki, hogy a mig vacsorázni jártam, cseléd keresett levéllel, de nem hagyta a lakásomon.

E levélről mit sem tudtam s a negyedik nap reggelén borítékba téve Elise leveleit, minden magyarázat nélkül, egyetlen felvilágosító sort sem mellékelve visszaküldöttem neki.

Ekkor kaptam meg az előző napról kelt levelet, a melyben Elise arra kér, látogassam meg.

Már délelőtt náluk voltam, náluk maradtam ebédre, ott töltöttem a délutánt, ott vacsoráztam is. Eliset mintha kieserelték volna, valóságos angyal volt.

A következő nap délutánján ismét terveztünk. A szívárvány ragyogó színeivel ecsetelgettük a jövőnket és én nyugodt gyönyörűséggel adtam át magamat a gondolatnak, hogy boldogok leszünk.

Egyszerre csak Elise minden bevezetés, minden előkészítés nélkül azt kérte, mennyire tehető az én biztos évi jövedelmem s a mikor gyanutalanul megmondottam, a szemöldökét daczosan összehuzva, haragos arccal válaszolta, hogy ez neki ruhára is kevés.

Felkeltem és bucsuzatlanul távozni akartam; de nem tehettem; vissza kellett ülnöm és maradnom. Eszembe jutott, hogy Banniniek a szomszéd-szobában vannak és őket, a házkat nem hagyhatom el bucsuzás nélkül. Feltettem magamban, hogy a legközelebbi alkalommal, a mikor egyedül találom Banninit, elmondom neki a mi elmondható, felhozok valami mentséget, legyen bár az elfogadható vagy sem, azután tudatom vele, hogy Elise nem lesz az én feleségem soha.

Gyáva voltam és nem tettem meg. Még mindig reménykedtem.

Több napig elmaradtam s úgy látszik az apa észre vett valamit; mert többé nem hagyott magunkra és az atya jelenlétében Elise is beszédesebb lett. Az apa páratlanul derék, becsületes ember, maga a megtestesült szívjószág és engemet nagyon szeret; már eddig is a fiának tekintett.

— Kissé elkényeztettem a leányomat,

— mondotta nekem több ízben. — Minden úgy történik a házamnál, ahogy ő akarja: no de megnyugtat az, hogy önre bízom a sorsát. Ön majd szépszerével leszoktatja őt az ellentmondást nem tűrő akaratoságról és a hajlíthatatlan makaesságról.

A szívemnek minden dobbanásával, a lelkemnek minden gondolatával szeretem Eliset és biztatott a remény, hogy minden eddigi tette csak a kísérlethez tartozik, hogy az mind csak próba, vajjon szeretem-e? Olyan szívesen hiszi az ember valóznak azt, ami után vágyódik és amit elérni remél.

Eljártunk a színházakba s hangversenyekbe és más mulató helyekre. Elise irántam még fagyosabb, mások iránt pedig csaknem tüntetően szíves volt.

Gyakran találkoztunk fiatal emberekkel, akik — ismerősök levén a családdal, — csatlakoztak hozzánk. Léha ficzkók, üresfejű piperkőzők, a kik nem tudnak egyébről beszélni, mint a nyakravalóikról a szüleik vagyonáról, a hajfodorításról, a mások hibáiról, az időjárásról és más hiábavalóságokról, közbe-közbe azonban émelgős dícsérettel magasztalni az Elise szépségét, sohasem mulasztják el.

A hülyék nem tudják, hogy az elmes hölgynek csupán a szépségét dícsérni, megbántás. A nők igen jól tudják, mennyire szépek ők; megmondja azt nekik a tükör is. A finom érzékkel bíró, elmes hölgy nem szavakkal kifejezett dícséretet, hanem néma

rányt előidéznie nem szabad. Ha megteszi, feyelmileg büntetendő. Ha ismételve megteszi, fel is lehet őt függeszteni, el is lehet állásától mozdítani. Nekem is szabad tökrészege lenni magam és világos nappal az utczán huzatni a nótát, — de ha ügyvéd akarok maradni, akkor nem. Mert az ügyvédi tekintélyt megsérteni ügyvédnek nem szabad. Hát a bírónak szabad volna a bírói tekintélyt megsérteni? És lám, Erdélyi körmözei járásbírónak jó dolga igérkezik. De téved azért ő. Ha eléri is azt a célját, melyről mi nem tudunk. A megfelelő büntetés nem fog azért elmaradni. Csendes részvét és koszorúk mellőzése kéretik.

Politikai humor.

Az osztrák nagyhatalmat a Balkánon ért csufos kudarc Magyarországon politikai humor, melyet némi meglepéssel vettünk tudomásul. Azt jelenti ugyanis ez előtünk, hogy mihamarabb szükség leend az osztrák külpolitika rendezőinek a magyarok jó barátságára. A kis Belgrád, meg a még kisebb Szófia azért oly merészek Goluchowskiékkal szemben, mert nem alusznak, mert éber szemük észrevette, hogy a magyarnak ma csop kedve sines az osztrák urakért tűzbe menni, már pedig nekik legfeljebb csak a magyar iránt van respektusuk s absolute nem félnek az osztrák szuronyoktól. A magyarnak jól esik tudni ezt és a helyzet fonakságát egész őszintén megmólyogja. De ki hiszi, hogy Bécs levonja ebből a konzekvenciákat. Egyelőre senki. Bécs soha nem lesz okosabb. A magyarnak van egy jó szavajárása rá. Ezt azonban most nem idézem, mert ökö van benne s még személyes sértés találna belőle lenni. Hanem mi azért vigasztalódunk. Hiszen most is mosolygunk. A gondolatársításon is. Eszünkbe jut, hogy Bécsben mindég akkor egyezkednek velünk, ha már elverték őket valahol. Amit most kaptak a Balkánon, egyelőre még nem elég ahhoz, hogy velünk magyarokkal szóba álljanak. Nincs még sem kizárva, hogy lésszen még ennek csunyább folytatása is. Jobb volna, ha ez egyszer nem várnák be a tavaszt virágos helletét fölvaltja a fidsi szigeteken tobzó malárikus hőség észbontó kánikulája, mely nyomon követve a zizegő falevél ősi harmatos hullásának az emberi értelem ingadozó biztosságával meg nem állapítható természeti tüneményét, hogy abból a fizika törvényei alapján bekövetkező alacsonyabb

Albert, vagy egyéb nagy magyar volnék is, akkor sem tehetnék másképp. Az ő szavuknak sines — sajnos, — ma még Bécsben sulya. Tehát így politizálnak Magyarországon. Hát nem humor ez?

Ujabb nem aforizmak.

„Mucsa Ellenőr“ szerkesztőségében.

Irta: Góbé.

(Maximilián szerkesztő az asztalnál ül. Az asztalon nagy rendtelenség, pesti és vidéki lapok tömege. Két nagy, egy kisebb olló. Vadonatuj tollak, melyekről látszik, hogy ritkán használják. A földön köpöcsésze, mellette elszórt princessas esutkák meg szivarvégek. A szerkesztőné „tekintélyi“ ezvikker a szerkesztő orrán ül. A szerkesztő is ül.)

A szolga: (Félénken belép) Bocsnat tekintetes ur, azt hittem a borbély van benn a tekintetes urnál . . .

A szerkesztő: Már miért lenne nálam a borbély?

A szolga: Bocsnat, de nagy ollócsattogást hallottam . . .

A szerkesztő: (Kínosan) Ne feleslegjen. Hány darabot hozott.

A szolga: Hatot kérem alássan.

A szerkesztő: (Ir) 3694 k. b. 3695 á. é. ad 2129 ká. vé . . . Elmehe!

(Az iratokat félreteszi. A könyvnyomtatásból kivágja a vezérezekket, a tárczát, egy rossz verset. A többi lapokból a száz- és körömfájást, a Zoltán-féle kenőcsöt. A „Fogarasi Hirlap“-ból kivág egy kutba fult gyermeket, a „Mátészalkai Tárógató“-ból egy ótlábu borjut. N. B. Az ótlábu borju már azért is jó, mert az a jövő számban már meg fog döglenni. Tovább „szerkeszt“. Az árverési hirdetményeket szortirozza, a Fmke titkári jelentéséből ollózza. Princessasra gyujt, végül hanyagul hátradől. Kopogás.)

A főmunkatárs: (Belép) Eredeti kéziratot hoztam.

A szerkesztő: (Örömmel) Brávó! Miről?

A főmunkatárs: A koresolyázásról.

A szerkesztő: Nagyon jó, már épen türelmetlenül vártam. Adja ide. (Olvas) Nagyon szép, gratulálok! (Fenhangos olvassa) Mikor a fakadó tavasz virágos helletét fölvaltja a fidsi szigeteken tobzó malárikus hőség észbontó kánikulája, mely nyomon követve a zizegő falevél ősi harmatos hullásának az emberi értelem ingadozó biztosságával meg nem állapítható természeti tüneményét, hogy abból a fizika törvényei alapján bekövetkező alacsonyabb

temperaturájú null fokon aluli hőmérsék hasadjon ki: megkezdődik az öntött vasból készült oly esuszó járművek használata, melyet röviden koresolyázásnak nevezünk . . . (Lelkesülten) Gyönyörű! Ez a cikke megint feltűnést fog kelteni!

A főmunkatárs: Azt gondolom. De ugy-e jól irtam meg?

A szerkesztő: Nagyon. Különb ez önnél nagyon érthető is, hiszen az érettségi írásbeli dolgozata is . . .

A főmunkatárs: Ah! Hagyjuk. No én megyek. Alászolgája!

A szerkesztő: Isten veled! (Tovább „szerkeszt“.)

A halál.

(Egy téli álomkép.)

Éj van. Fejem fölött fényes, holdvilágos az ég, lábaim alatt a föld téli takarója, a hó, körülöttem nesztelen, csöndes éji némaság. Lépteim alatt csikorog a hó. Arczomat az erős, száraz hideg pirosra festi.

Gépiesen lépek tovább és tovább az erdő felé nem tudva az okát miért, nem tudva merre, hová? Gondolataim másutt kalandoznak. Gondolkodom hazám vigasztalan politikai helyzetén . . .

És e magányos éji csendben ugytetszik nekem, mintha gondolataim megtisztulnának. Eszembe jutnak gyermekkori emlékeim, a jelen sorsüldözte képe, az élet, a halál, a semmiség . . . Gondolataim magukkal ragadnak a semmiség felé, oda ahol megszűnik a küzdelem . . .

Egy régi álom jut eszembe.

Jártam a nagyvilágban, láttam az emberek nyomorát, küzdöttem velük kenyérért, hírnévért, boldogságért; szemtől-szembe néztem az étellel, a halállal, láttam felém közeledni a vég kezdetét: a halált, de nem tudtam félni tőle.

A végtelen homoksvatagon keresztül haladtam, fejem fölött égett a nap, hove forróvá izzitá az agyvelőmet, kiszáritotta torkomat, a tüzes homokszemesék úgy sugározták ki magukból a forróságot mint az izzóvá fűtött kemenceze. Azt hittem felforr vérem minden eseppe, ki fog száradni az agyam. Az ajkaim megrepedeztek és a nyelvemet nem bírtam megmozdítani. Füleimben zürzavaros hangok zúgtak, melyeknek nem ismertem értelmét.

A világtenger végtelenségén himbálódzott velem a nagytenget járó hajó. Több hónapig nem láttam szárazföldet. Néztem

hódolatot vár a szépsége részére. A mesterkéletlen, ügyes bók is csak akkor bír előtte értékkel, ha az a kedvességének, a szeretetreméltóságának és a szikrázó eszének az elismerése.

A kis ujjamat nem adnám az említett összes urfiak fejéért és Elise mégis olyan jól tudott mulatni velük; olyan jóízűen tudott kacagni eseten, ostoba tréfáikon.

Elise még azt is megtette, hogy egy izben a kezével intett magához egy, mellette elhaladó, ismerős fiatal embert s miután az az intést nem vette észre, utána kiáltott. Igen erős tüntetés volt ez az Elise részéről és igen keserű pilula az én részemre; de még ezt is lenyeltem.

Tegnap délelőtt a képkiallításán találkoztam Elisének az unokahúgával. Kedves, jó leányka, akivel nagyon szeretjük egymást, a nélkül, hogy szerelmeseik lennének egymásba; őszinte baráti vonzalom ez közöttünk. Már régen kívántam vele találkozni; mert tudom, hogy Elisének bizalmasa.

Csatlakoztam hozzá, miután előbb a szüleivel váltottam pár szót — és természetesen Eliséről beszélgettünk.

Nem panaszkodtam, szégyeltem volna; ő azonban elárulta, hogy mindent tud és így nem volt okom a titkolózásra. Ma elváltásunknál megsugta, hogy Elise a legelső találkozásunk alkalmával igen-igen erős próbának fog engemet alávetni.

A kíváncsiság és megvallom, némi szesz sejtetem is bántott; én tehát már dél-

után Banniniéknél voltam, hogy mielőbb tulessem ezen az igen-igen erős próbán.

A szülék délutáni álmukat aludták, Elise fogadott.

Kezdetben a napi eseményekről beszélünk, majd áttértünk a magunk dolgára és a közeli esküvőnkre.

Egyszerre csak, — mintha Eliset hirtelen kicsérélték volna, — bájos arczáról eltűnt a mosolygás, erősen rám szegezte a tekintetét és kiszámitott lassusággal, minden szót hangsúlyozva kérdezte:

— Igaz-e, hogy ön engemet csak a hozományom miatt akar feleségül venni?

Megdermedtem ettől a rettenetes, ettől a vérfagyasztó vádtól; szörnyű szurást éreztem az oldalomban és egy egész perez telt el, a mig némiképen magamhoz tértem. Felugrottam és eszeveszetten rohanni akartam a házból, hogy soha többé át ne lépjem a küszöbét.

Elise, aki szemhunyorítás nélkül, feszült figyelemmel vigyázott arczomnak a legkisebb izmára is, megragadva a kezemet, visszatartott és leültetett. Engedelmeskedtem, mint az akaratnélküli gyermek; pedig tombolni, dühöngni szerettem volna. Szörnyű eszmém támadt.

Miért nem jutott eszembe most a délelőtti figyelmeztetés? Irtózatos próba volt; de mégis csak próba. Most minden másképp lenne, ha ezt nem feledem el.

Amint a széken a helyemet ismét el-

foglaltam, szörnyű vágy fogott el, a minden áron kielégítést szomjuzó bosszu vágya.

Vér helyett tűz keringett az ereimben; de emberfelett való erőfeszítéssel csendet parancsoltam a bensőmben dülő orkánnak és lassan-lassan visszanyertem az idegeim felett való uralmat is.

Rövid idő múltán már semmi felindulás sem látszott rajtam. Elhatároztam, hogy nagyon megbüntetem Eliset a minősítetetlen sértésért; noha tudtam, hogy magam fogok miatta szenvedni a legjobban. Már a bosszu is megfogamzott az agyamban.

— Elise, szeret ön engemet?

— Nem; — válaszolt Elise habozva és a szeméit ismét fürkészően szegezve rám. Talán azt hitte, hogy meghunyászkodom a váratlan válaszra és kérlelni fogom; mert mosolyogni is megkísérletem s folytattam a kérdést.

— Akkor hát hogyan adhatta ön a beleegyezését, hogy férj és feleség legyünk? hogyan lehetett az arám?

Az ismeretségünk első napjaiban ön nagyon megtetszett nekem és azt hittem, hogy már szeretem; csak később láttam be a tévedésemet.

— Tehát már nem is tetszem?

Elise újra az arczomra szegezte a fürkésző tekintetét, ismét habozni látszott; de ezután leküzdve a zavarát, határozott hangon válaszolta:

— Nem sokkal jobban, mint akárme-lyik más ismerősöm,

a mérhetetlenül nagy vizet. Küzdöttem többször a vihar hatalma ellen, amidőn a szél orkánná növekedve csapkodta a hajót, végigrohantak a hullámok a fődélzetet át és én nem féltem a haláltól.

Később bolyongtam elhagyott erdők mélyén, szembeszállva a fenevadakkal. Tigris és oroszlánordítástól visszhangzottak az őserdők völgyei és halmai. Túrtem éhséget, szomjuságot. A testi sanyargatás elvette erőmet, de nem féltem, nem rettegtem a haláltól.

Alltam az ágyuk torka előtt. Szemeim előtt felvillant az ágyuk kanóca, füleimbe bömbölt száz és száz ágyu dörgése, mellettem, előttem furódtak a földbe a lövegek. A dobok pergése, a kürtök rivalgása, a harcziparipák nyerítése, a rohamra induló katonák hurrá kiáltása öntudatomtól fosztott meg és vakon rohantam a halálba, de nem bírtam ott sem megtalálni, talán azért, mert féltem tőle . . .

. . . Fáradtan dőltem a puha hóra. Tagjaimat szokatlan zsibbadtság fogta el, az agyamat mintha tüvel szurkálta volna valami láthatatlan erő, de azért láttam és hallottam mi történik körülöttem.

Két fuvaros ment a jegeshavas uton. Az egyik észrevett engem.

— Mi az a fekete folt a havon? — kérdezte a társától.

A szekerek megálltak. A két fuvaros hozzám közeledett. Hallottam lépteik esikorgását, próbáltam megmozdulni, azonban erre már nem volt elég erőm. Szerettem volna nekik megmondani, ha jeges ajkaimat meg bírtam volna mozdítani, hogy ne bántsanak, hagyjanak pihenni, aludni, mert nagyon, de nagyon álmos vagyok.

— Egy ember fekszik itt, talán már meg is fagyott — szólt ismét az előbbi hang.

Akartam mondani: nem fagytam meg, nem félek a haláltól; csak fekszem itt a puha ágyban, ne bántsanak engem jó emberek, de a nyelvem nem akart megmozdulni szájamban és hang nem akart kijönni a torkomból.

— Meg van fagyva! Mit csináljunk vele? — megszólal ismét ez ember.

Felzúgult az egyik szekérről s vágatva vittek tova. Éreztem a szekér rázását, hallottam beszédjüket. Nagysokára megálltak a szekerek. Nekem úgy tetszett, mintha a saját házam előtt állnánk. A szekérről óvatosan leemeltek. Bevittek az egyik szobámba, itt lefektettek az ágyra és jajgattak, sopánkodtak, sirtak fölöttem.

Később orvos is érkezett. Dörzsöltek hóval és ismét jajgattak.

Köszönetet mondok az őszinteségeért és azt hasonló őszinteséggel viszonzom.

— Figyelek.

— Én sem szeretem önt és nem is szerettem soha . . .

Azt a hatást láttad volna, kedves Pistám, a melyet az én szavaim előidéztek. Olyan a legjobb színész is, tud produkálni.

Még mindig kevés volt nekem. Tudod ezimborá, néha erőt vesz az emberen valami bomlott téboly, valami határtalan örültség, hogy minden áron fájdalmakat akar szerezni másnak és amilyen mértékben nagyobbodik a saját kínja, olyan mértékben akarja fokozni a más szenvedését is. Ez a vágy uralkodott rajtam is; a hatalmába kerített.

— Ugy van Elise, — folytattam a szavaimat, — a vagyont akartam megkeríteni hogy kényelemmel és jóléttel vehessem körül azt az egyszerű, de szép, kedves és elmés kis varró-lányt, aki imád engemet.

Elise vádja csak szunyog-csipés volt; az én nyilatkozatom kigyó-marás, a melynek mérge rögtön oda talált, a hol nagyon fáj, a hol gyógyíthatatlanul sajog.

Elise arczából eltűnt minden élet; olyan volt, mintha a sírből kelt volna ki. Eleintén kinosan vergődött, mint a megsebzett galamb; később pedig lassan meghajolt, mint a parázs fölé tartott virág.

Most már mehettem, hogy vissza ne érjek többet soha, soha.

— Megfagyott, nincs segítség, — szólt kenetteljesen az orvos.

És nekem végig kellett túrnöm ezt. Szerettem volna felugorni és kiáltani: nem igaz, nem haltam meg!

Koporsóba tettek. Így feküdtem egy nap és egy éjjel. A falu népe sereglett megbámulásomra. Az egyik feldicsérte jótetteimet, a másik megróttá vakmerő viselkedésemet a halállal szemben, a harmadik nem szólt semmit csak fitymálva végigmért a szemével.

— Látod, te nyugtalan lélek, látod, hogy van halál mégis — sirva hangoztatta édesanyám.

Iparkodtam összeszedni minden erőmet és kiáltani: nincs halál, nincs enyészet, csak álom van, olyan mint az élet! de nem bírtam egy hangot is kiejteni.

* * *

Szobámban vagyok és hanyatfekszem az ágyamon. Ablakomon bevilágít a hold. Egy sötét alak épen most surran át az udvaromon, majd az ablakhoz lép és halakán megkopogtatja az ablaküveget . . . s ezzel megszabadít a gyötrelmes álmától.

Ébren vagyok tehát és gondolkozom. Gondolataim ragadnak a megsemmisülés felé, a mulandóság, az enyészet felé.

A merre lépünk e sárgolyón léptenyomon ránk viesoritja fogát a halál. Egy percig sem tudjuk biztosan meddig tart a létünk, egy szempillantás és vége mindennek.

Tehát félre a gyűlölettel embertársak! Ma nekem, holnap neked. Ugy éljünk, hogy bármikor készen találjon bennünket a halál: indulhatunk.

. . . És szeressük embertársainkat, szeressük a Hazát, szívből, igazán, mert az a ki Hazáját igazán szerette, érdemli meg csak, hogy halála után is éljen, éljen megtisztulva, felmagasztalva az utódok kegyeletében. örökké. **Berényi Imre.**

Aktuális strófák.

Éneklé egy megyefőnök.

(Ad notam: „Hová menjek vigasztalást keresni...“)

Hová menjek installálót keresni,
Mikor engem nem installál már senki;
Minden könnyem, búbanatom kisírtam,
Amikor a meghívókat megírtam.

(Ad notam: „Van nekem egy imakönyvem...“)

Van nekem egy anyakönyvem,
Ha benézek hull a könyvem.
Az van abba beleírva
Rövid kötél víz a sírba.

Elrohantam, de nem elég gyorsan; még meghallottam azt a panaszos, nehéz sóhaj-tást, amely utánam szállott.

Ugy hiszem, hogy hallottam; lehet, hogy csak képzeltem.

Szeretem Elisét még most is, ne n is szerettem soha mást; igen jól tudod Pistám, hogy a varró-leányról mondott dolog csak mese.

Milyen gyöngéd, milyen kimondhatatlan kedve volt az én elveszített, az én halálosan megbántott angyalom, a mikor az első csókot loptam tőle s milyen igéző, milyen bájos, amikor adta a másodikat. És amikor a bécsi fogadalmi templomban, az oltár előtt, gyöngéden hozzám simulva, aranyfürtös fejét a vállamra hajtotta s először (és fájdalom, utójára) elmondotta ezt a szót: szeretlek, a mennyország nyílt meg előttem. Szébb volt ez a szó az imádságnál és zengzetesebb a szeráfok zenéjénél. Csak most tudom, hogy a mennyország is lehet csalóka, délibábos mennyország; hogy az imádság is lehet megfordított, ördög-bibliából kiolvasott imádság; hogy a szeráfok éneke sem egyéb, mint a hitrajongó eszelősnek önámító, hazug fülesen-gése. Mi is volna más, ha a legszebb ke-rub, a teremtés remeke is képes hazudni a legszentebb érzelmet?

Talán mégsem? Hát ha az én durvaságom ölte meg benne az irántam való vonzalmat; hát ha az a nehéz sóhaj-tás volt szerelmének a hattyu-dala?

(Ad notam: „Ha bemegyek a csárdába bort inni...“)

Ha bemegyek a vármegyeházára,
Kétszáz esendő s hatszáz baka nyo-
[momba.
Ezer huszár pengeti a sarkantyút
S mégis az én reménységem derős ege
[beborult.

(Ad notam: „Restaurálják a vármegyét...“)

Restaurálják a vármegyét,
Kinek rossz lesz, kinek jó:
Most tudjuk meg van-e köztünk
Van-e hazaáruló?!
Ne sirj, ne sirj Sényi Kálmán
Ha senki sem akad,
Akkor is az maradsz mindig
Egyedül magad.

(Ad notam: „Nyisd ki babám az ajtót...“)

Nyisd ki babám az ajtót,
Nem nyitom, mert beletörték a kulcsot.
Ha te nem, — hát én nyitom,
Van nekem tolvajkulcsom.
Karhatalom kezembe,
Tolvajkulcs a, tolvajkulcs a zsebembe!

(Ad notam: „Csárdás kis kalapot veszek...“)

Csárdás kis kalapot veszek,
Installálni is úgy megyek;
Szagos lesz az utca,
Merre, merre, merre megyek,
Utánam jár kétszáz
Huszárgyerek.

Közgazdaság.

A jelzálogos adósságok.

Ujból erős támadás fenyegeti a vidéki pénzügyintézeteket, mint a „Magyar Pénzügy“ írja, amelyet csak úgy tudnának ellensúlyozni, hogy ha együttes működéssel demonstrálnák ország-világ előtt, hogy hamis ezégér alatt kívánják elesalogatni a vidéki jelzálogadósokat a szövetkezeti alapon működő két fővárosi intézet javára, sokkal magasabb kamatozás mellett, mint azt bármely fővárosi bank a vidéki intézetek közvetítésével szívesen vállalná. Arról van tudvalevőleg szó, hogy a kisbirtokosok jelzálog terhén könnyítendő, György Endre minisztersége alatt gondolt egy nagyot és merészet, összehívott egy ankó-tet a vidéki részvénytársasági pénzügyintézetek kizárásával és úgy sundám-bundám nyargalt keresztül vészőparipáján egy nagyfontosságú országos kérdésben, monopoli-umot adva a kisbirtokosok földhitelinté-

Ez üldöz most engemet folytonosan, ez égeti a lelkemet, ez a sóhaj-tás; pedig talán nem is hallottam s csak úgy gondolom, hogy hallottam.

Ki van elgítve a bosszúvágyam; de én szenvedek miatta olyan kinokat, amilyeneket a Dante fantáziája sem ismert, a mikor „Pokol“ művét megírta.

Hogy az őrzöngés ki ne törjön rajtam, itthon ülök; nem szólok senkihez és ha mégis ki kell mennem, nem beszélök a legjobb ismerőseimmel sem; a kérdéseik elől pedig úgy térek ki, hogy szóba sem állok velök. Ha tudnák, hogy amikor valaki képes lesz megszólalásra birni, akkor én annak nekirontok, mint a dühös vadállat.

Elhatároztam, hogy három napig várok és ha érdemesnek tartod egy ilyen eszeveszett ember kedvéért Budapestra fáradni, akkor teljesen a rendelkezésedre bocsátom magamat.

Ne gondold, hogy a saját jószántamból teszem ezt; hanem azért, mert az én mennyország-szemű, galambosz édes anyám jutott az eszembe. Ha én most elpusztulok, a fájdalom ölné meg öt és ha mégis életben maradna, ki keresné meg annak az angyalszelid, jószágos öreg asszonynak a mindennapi kenyerét?

Hát csak jöjj sürgősen, amíg valami helyrehozhatlan gonosz dolgot nem köve tel. Igaz híved Vilmos.

(Vége köv.)

zete és a szövetkezeti központnak nemcsak a pénzügyi megkísérelésére, hanem a kisemberek adósságainak konvertálására kínálkozó hasznos módnak a mellőzése, amely pedig áldásosan keresztülvihető lett volna, természetesen nem a szürke teoria, hanem a gyakorlati élet útmutatása szerint.

Hiába mutattak rá arra a körülményre, hogy az altruizmusra állami segéllyel alapított kisbirtokosok földhitelintézete drágábban nyújtja a kisembereknek a jelzáloghitelt, mint bármely részvénytársasági jelzálogbank. Ez mit sem használt, mert a miniszter ur sietett otthagyni állását, tehát rendeleti uton intézkedett arról, hogy az összes telekkönyvvezetők és községi jegyzők vigézzék módra hivatalból hajtsák fel a kölcsönkeresőket a drága kamatu kisbirtokosok hitelintézete érdekében.

Ilyen ferdeségek csak olyan időben történhetnek, mint a minőt most élünk és így meglehet érteni annak a csodadoktornak a lelkületét is, aki a lissaboni földrengés alkalmával a dűledező házakból menekülő megrémült közönségnek kínálta: „Vegyenek pilulát a földrengés ellen!” Ezek a pilulák ha nem is használtak, de bizonyos, hogy nem is ártottak a földrengésnek, azonban a György Endre gyógyszerere azért árt a kisbirtokosok hitelviszonyainak, mert ferde utra terelte adósságaik okszerű konvertálását, úgy, hogy most a kisemberek egy látszólagos csekély kamattól differenciáért elvesztik azt a nagy előnyt, amit békés időben a javukra elérni lehetne.

H i r e k.

Esküvő. Nemesvarbóki Plachy Tamás a „Hangya” orsz. közp. szövetkezet ellenőre folyó hó 27-én Aranyosmaróton vezeti oltárhoz Masszy Jolán kisaszszonyt, az aranyosmaróti állami iskola dérék tanítónőjét. Tartós boldogságot kívánunk!

— **Uj pénzügyi tanácsos.** A hivatalos lap mult heti száma jelenti, hogy a király Kenézy Csátár pénzügyi titkár, győri pénzügyigazgató-helyettesnek a pénzügyi tanácsosi címet és jelleget adományozta. Kenézy Csátár hosszú éveken keresztül Léván, a lévai pénzügyigazgatóság tisztviselője volt.

Ostromállapot Aranyosmaróton. Valóságos ostromállapotban vagyunk. Se szeri, se száma a sok katonának. Van itt huszár, van itt baka, van itt vadász, van itt minden fajta, meg esendő is vagy száz. Egy szóval vidáman esörtetnek a kardok a büszke aszfalt síma tükrén. Nagy ünnep, katonai parádé készül. Karhatalommal vonul be a megyefőnök fő- és székhelyére Aranyosmarótra, hogy a esillogó szuronyok hatalmának érvényt szerezzen. Ma lesz a nevezetes nap. Mídon leszedik a vármegye hivatalos pecsétjét és a büszke főúr Sényi Kálmán dicstelenül beront a vármegye közgyűlési termébe, hogy örök hűséget esküdjön a hazának, mely őt cseppet sem szereti. Erőltetett frigyét köt tehát a Méltóságos. Legalább van reményünk hozzá, hogy sokáig nem tart a boldogtalan kötelék. Bár már látnánk!

Tiszti értekezlet a vármegyén. A vármegye tisztviselői néhány nap előtt értekezletet tartottak jövő magatartásuk felett tanácskozva. Elhatározták, hogy a törvényhatósági bizottság határozatához alkalmazkodnak.

Eljegyzés. Rakovszky Pál aranyosmaróti kereskedő Pusztá-Décsen folyó hó 23-án váltott jegyet Farkas György kedves leányával, Jankával. Gratulálunk!

Lepecsételték a vármegye közgyűlési termét. A 22-ikén tartott rendkívüli közgyűlésen Barsvármegye törvényhatósága egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a vármegye közgyűlési termét lepecsételi és e határozatnak azonnal érvényt szerez. Meg is történt az ünnepélyes jelenet, a közgyűlési termet lepecsételték és kulesát Dr. Haiczl Kálmán garamszentbenedeki ple-

bánosnak adták át megőrzés végett. No de persze, Sényi Kálmán nem sokat törődik Barsvármegye közönségével, azért ő mégis bevonul dicső hadaival és leteszi mégis az esküt. Hogy minél jobban érezze magát ott a jeles megyefőnök, az elnöki szék elébe a következő nyomtatott falragaszt helyezték. „Felhívás! Aranyosmarót hazafias közönségéhez! Tisztelt Honfitársak! Az önkényuralmat gyakorló Fejérváry-kormány, melyet vármegyénk hazafias gondolkodású főispánja a faképnél hagyott, talált egy vagyombukott alakot Sényi Kálmán személyében, ki eddig is a protekció kitarított proletárja vala, — akit vármegyénk főispáni széke számára megvásárolt s most ide küld, hogy megtörje hazafias nemzeti ellentállásunkat. Vármegyénk törvényhatósága gondoskodott arról, hogy az éhes hazaárulónak beestelen vállalkozása ne sikerüljön, hogy még hivatalát sem foglalhassa el; de a vármegye törekvése csak úgy ér el kellő eredményt, ha azt a vármegye székhelyének, Aranyosmarót közönségnek lakossága hatáson támogatja. Ezért a törvényhatóságtól nyert megbízásunk alapján azon kéréssel fordulunk Aranyosmarót hazafias polgárságához, hogy a vármegyét az alkotmányellenes főispánnal (megyefőnökkel) szemben indítandó törvényes ellenállásában támogatni sziveskedjék. — A közönség polgársága ezen kívánalomnak akként tehet eleget, ha az ideérkező megyefőnöknek sem szállást, sem ételt, sem italt, sem semmiféle segítséget nem ad. Együttal figyelmeztetjük és kérjük a közönséget, hogy hazafias érzelmeinek bátor nyilvánítása mellett tartózkodjék a rendezavarástól s általában az olyan cselekedésektől, melyek a karhatalom közegeinek alkalmat szolgáltatnának arra, hogy a lelkes, de ártatlan honfivér kiontása áru érdemeket szerezzenek az ügyvivők előtt. A kirendelt esendő és katonák különben legnagyobbreszt velünk érezhetnek, a kiket, mint eszközöket csak a hazaáruló hatalom kényszerít a megbeestelenítő szolgálatra. Jelszavunk legyen: Kitarítás és józanság! Eljen a haza! Aranyosmarót, 1906. január 21. A százas bizottság.” Elmondhatja majd Sényi ur is a költővel: Az ember élete méreggel van tele. Csodák csodája, hogy még nem pukkad bele.

Veszélyben a polgári leányiskola. A közoktatásügyi kormány sürgeti Aranyosmarót közönségét, hogy rendes iskola-épületet emeljen a helybeli leány polgáriskola részére, mivel különben megszünteti az iskolát. Mi ugyan úgy véljük, hogy a mostani iskola rendeltetésének megfelel, de nem jó az istenekkel dacolni. Ajánljuk, hogy a közönség akár mily megerőtetésbe kerül is, fogadjon szót a miniszternek. Iskolára szükség van és ha már fiu középiskolánk nem lehet, legalább vigyázzunk arra, hogy az maradjon meg, amink meg van. Egyébként nagyon is aktuális ezzel kapcsolatban a fiu középiskola kérdése. Mihelyt elhatározta Aranyosmarót közönsége, hogy iskolát épít, ne garaszkodjék, de úgy építsen, hogy mindnyájunknak régi vágya: a fiu középiskola létesítése komoly nehézségekbe már ne ütközhesse. Hisz szükség, hogy ha holmi vasuti czélokra tud a közönség — családi érdekekből — 60.000 koronákat izzadni, igazi nemes czélra is lesz képes és lesz akarataja kellő áldozatot hozni.

Fővárosi tudósító hangos monológja: „Ez a Sényi Kálmán igen intelligens, okos, jómodoru, szellemes hazafi.” És ezért a monológért 1 koronát kap a tudósító. Jobban fizethetne érte Sényi ur!

Tudományos színház. Lapunk mult számában jelzett Uránia-féle színelőadás nem e hó 28-án, mint jelezve volt, hanem február hó 2-án lesz megtartva. E tanulmányos és érdekesítő előadás kétféle lesz. A délutáni előadás, mely délután 3 órakor veszi kezdetét ifjúsági és népelőadás lesz. Színpadunk a „Saint-louisi világkiállítás” (Észak-Amerika). Este külön előadás lesz a művelt nagyközönség részére, mely alkalommal előadásra kerül „Az örök hó birodalma” és „Az orosz-japán háború”. Mind-

két előadáson számos mozgófényképekben igen érdekes jelenetek lesznek bemutatva. Az előadások szakszerű felolvasással lesznek kísérve, melyet — a közművelődési ezélt tekintve — az itteni áll. iskolák egyik tanítója által lesz megtartva. A délutáni előadás belépő díja mérsékelt helyárakkal lesz. Az esti előadás helyárai: Támlás-szék 2 korona, I. hely 1 kor. 60 fill., II. hely 1 kor. 20 fill., III. hely (állóhely) 80 fill. Jegyek előre kaphatók Brunezlik I. könyv- és papirkereskedésében és a Dóczy-nyomdában, ahol mindennemű az előadást illető felvilágosítás és az előadás részletes programja is díjtalanul kapható. Ezen előadásokat a magunk részéről is melegen ajánljuk a szülők és tanítók, valamint a művelt közönség becses figyelmébe.

A tanfelügyelő bajban. Ugy értesülünk, hogy Dr. Hámos Péter bars megyei kir. tanfelügyelő ellen, abból kifolyólag, hogy a törvényhatósági bizottsági tagságáról lemondott, vizsgálat van folyamatba, mert ez egy rettenetes bűn, ha a kir. tanfelügyelőnek nincs kedve törvényhatósági bizottsági tagnak lenni, midőn erre az államérdek szempontjából a m. kir. kormánynak oly nagy szüksége volna. Risum teneatis amici . . .

Zártkörű táncestély. A verebélyi iparos tüzoltó szakasz tagjai 1906. évi február hó 4-én a „Központi Sörsearnok” összes helyiségeiben saját felszerelésök javára zártkörű táncestélyt rendeznek. Belépti díj személyenkint 1 kor. 60 fill. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetéseket a jótékonyczélra való tekintettel köszönettel fogadják és hirlapilag nyugtáznak.

Perek a vármegye ellen. Az ügyvezető magyar kormány jóvoltából egymás után szakad a sok per a vármegye nyakába. Mert a vármegyével szerződő feleknek ugyan nem sok közük van ahhoz, hogy a miniszter a törvény ellenére nem fizeteti ki az adóhivatalokkal a vármegye pénzét. Alig van hét, hogy el ne itélnék a vármegyét kisebb-nagyobb összegek erejéig.

Életbiztosítási kötvény elzálogosítása. Egy konkrét esetből folyólag a budapesti tábla kimondotta, hogy a nem bemutatóra vagy rendeletre kiállított, hanem csupán valamely meghatározott egyéu javára kiállított életbiztosítási kötvény elzálogosítása esetén, a záloghitelező csak az esetben érvényesítheti követelését, ha az elzálogosító a biztosító társasággal az elzálogosítást közölte vagy pedig ha a biztosított kívánságára a kötvényhez oly függelék állított ki, mely tartalmazza, hogy a biztosítási összeg a kötvény visszaadása ellenében is igényelhető. Akik életbiztosítási kötvényekre kölcsönt adnak, ne mulasszák el a joggyakorlat e kívánalmának figyelembe vételét, mert különben a kötvény alapján követelésüket nem érvényesíthetik.

Valóságos kincs az emberiség részére a Zoltán-féle kenőcs, melyről számszám, még a társadalom legelőkelőbb köreiből is legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Így: Gróf Auersperg Hippolit báróné, Daun Kapy Karolina grófné, Györfly gróf, Markovits báró, Keglevich gróf, lovag Veilenhüller József, Nyáry Kálmán gróf stb., kik mind azt írják, hogy e páratlan szer régi köszvényes és csuzos bajukra pár napi használat után gyógyulást hozott. E kiváló kenőcs üvege 2 korona, Zoltán Béla gyógyszerárban Budapesten, Szabadság-tér.

Éjjeli pótlék a mozgópostásoknak. Vörös László kereskedelemügyi miniszter Szalay Péter államtitkár előterjesztésére a mozgópostahivatalokkal közlekedő tisztviselők-, altisztek- és szolgáknak éjjeli pótlékot engedélyezett. A legközelebb életbelépő rendelkezés szerint esti 10 órától reggel 5 óráig a tisztviselők 25 fillér, altisztek és szolgák 12 fillér pótdíjban részesülnek minden szolgálatban eltöltött óra után.

„Az Őr.“ Uj szépirodalmi és művészeti ujság. Ipolyság a fészke és Honti Henrik kezében van. Nagyon szép feladatot tűzött maga elé: A Felvidék kultúrájának szolgálatába szegődik. Védni a magyarság eszméjét a nemzetiségek lakta Felvidéken. Ezen néhány szóval kifejezett feladat teljesítése sok munkát fog szerezni Hontinak és egyetértő munkatársainak. Öröködni fognak, hogy a magyarság eszméje sértve ne legyen. Szemmel tartják azokat a magyarföld szülte honpolgárokat, a kik amott, kint a vörös-fehér-zöld határon kívül keresnek maguknak barátokat. Talán mondanunk sem kellene, hogy a kitűzött cél becsülésre és követésre méltó. Ők kiveszik részüket a magyarság öntudatra ébresztésének nemes munkájából. — Nem vagyunk hívei az erők szétforgácsolódásának, sőt mindenütt, mindenben az egyesülést keressük, de ez egyszer nem így! Ily célú egyesületünk van már: „Az Országos Magyar Szövetség.“ Talán ennek a szárnyai alá mehettek volna „Az Őr munkatársai? Hisz ezeknek is van lapjuk és a program teljesen megegyezik? Jól tették, hogy ők külön szerveztek őrseget. Az Őrök programját követni minden magyar embernek szent kötelessége. Minden

uj lap, uj közönséget toboroz össze. Szüljön minél több ily lapot a vedlő kor. Majd az olvasni szerető magyar nép kiválasztja magának a legjobbat. Támadjon minél több ilyen csillaga hazánknak . . . ezektől világosabb lesz az éjszaka. (K. S. K.)

Élő állatok szállítása. A földművelésügyi miniszter új szabályzatot alkotott az élő állatok vasuton és hajón való szállításánál fogantatba veendő intézkedésekről. Az új szabályzat főleg az egészségügyi intézkedéseket írja körül s részletes utasításokat tartalmaz a hatósági állatorvosok részére. Az új szabályzat azonnal életbe lép.

Az O. M. G. E. a postaportó emelése ellen. Ausztriában a legkomolyabban tervezik a levélpostai és egyéb postai díjaknak felemelését és hogy e szándéknak megvalósulása esetére nálunk is hamarosan hasonló újítások rendszeresítése várható. Az egyszerű azaz a 20 grammnál csekélyebb súlyú levelek portójának a mostani 10 fillérről 12 fillérré való megdrágítása ugyanis újabb óriási megterhelést jelentene a kereskedelemnek, amely tudvalevőleg a posta forgalmát főrészében alimentálja. Jelentékenyen terhelné az intézkedés a kereskedelmet még abban az esetben is, ha a portó megdrágítása csak az

Ausztriával és Németországgal való csereforgalomban léptetnék életbe, de természetesen még sokkalta érzékenyebben sújtaná a magyar kereskedelmet a 12 filléres portónak a belföldi forgalomban való rendszeresítése. Az O. M. G. E. már most állást foglal minden ez irányban esetleg megkísérlendő, a kereskedelmi forgalom megterhelését képviselő ujtással szemben és legközelebb igazgatósági ülésén behatóan foglalkozni fog ezen kérdéssel.

Feltörték a közgyűlési termet. Lapunk zártakor már nagyban dolgozik az erőszak. A haderő bevonult a megye székházába és egy-kettőre fel is törték a megye közgyűlési termet.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

O. L. Bpest. Kérésének szívesen felelünk meg és kérjük pártfogását.

Bela. Téli álmód aluszod?

K. S. A czikk térszűke miatt kimaradt.

Urak. Hogy a zs. p. állítólag olyan pimasz hazafiatal nyilatkozatokat tett volna, arról csak közvetve van tudomása felelős szerkesztőknek, miután ő velük nem érintkeztek, de ha ez hitelt érdemlő helyekről igazolva lesz, úgy a Barsi Hirlap tudni fogja kötelességét.

5915
1905

Arverési hirdetemény.

Az aranyosmaróti kir. tervényszék mint tkvi hatóság közzéteszi, hogy Dr. Török Mór aranyosmaróti ügyvéd végrehajtónak, Kosztolányi András Garamszentbenedeki lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyben 630 korona iőke, ennek 1905. évi augusztus hó 15-től járó 6% kamatai, 49 korona 90 fillér eddigi 17 korona 80 fillér jelenlegi és még felmerülő költségek erejéig, ezen kir. tervényszék területén levő következő ingatlanokra u. m.: az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-a alapján Kosztolányi Andrásnak és Simonovics Izidorné szül. Bandri Paulának a garamszentbenedeki 376. sz. tjkvben A 1 1 3 4 sorsz. 161 hrsz. alatt írt 124 ösz. ir. sz. 882 korona becsértékű ház és közös legelő és erdőilletőségére, az u. o. A † 19 ssz. 1493/a hrsz 44 kor becsértékű ingatlanára és az u. o. A † 15 sor 1493/c hrsz 48 kor becsértékű szőlőre a végrehajtási árverést elrendeli és annak Garamszentbenedek község házájánál a végrehajtató vagy képviselője közbenjöttével leendő foganatosítására határnapul 1906. évi február 14-ik napjának délelőtti 10 órája tüzetik ki azzal, hogy az ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatnak.

Kikiáltási ár a fentebb külön-külön kitett becsérték.

Bánatpénzként köteles a vevő a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

A vevő köteles a véteárt 3 egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés napjától számított 30, a másodikat 60, a harmadikat 90 nap alatt kifizetni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ennél s tkvi hatóságnál és Garamszentbenedek község bírójánál is megtekinthetők.

Armaróton a kir. tervszék, mint tkvi hatóság 1905. évi december hó 4-én.

Valkovits István, kir. tervszéki bír.

Szivarkahüvely

ujdonságok

kaphatók

BRUNCZLIK I.

könyv- és papirkereskedésében

53
1906

Arverési hirdetemény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aranyosmaróti kir. járásbíróságnak 1905. évi Sp II 189/3 számú végzése következtében hivatalból Schwarz Regina javára Fekete Ferenc ellen 29 kor. 40 fill. s jár. erejéig 1905. évi szeptember hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 610 koronára becsült következő ingóságok u. m. butorok nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a fenti kir. járásbíróság 1905. évi V. 379/4 számú végzése folytán 29 kor. 40 fill. tőkekövetelés és eddig összesen 8 kor. 80 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Armaróton a helyszínen leendő megtartására 1906. évi február hó 3-ik napjának d. u. 1/1 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-olgy megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik. Aranyosmaróth, 1906. évi január hó 20-án.

bagotai Lengyel Aurél kir. bir. végrehajtó.

„HERO“ Fővárosi Fényképnagyító és Olajfestmény Müintézet

Budapest, V., Bálvány-utca 21. szám.

Ajánlja a legújabb technikai módszer szerint előállítandó fényképnagyításokat brom, pastell, aquarell és olajpapíron, valamint valódi vászonolajfestményeket. Jutányos árak!

Mintaképkiallítás, a hol megrendelések is elfogadtnak: a Dóczi könyvnyomdában Aranyosmaróthon.

KOCSI-
acetylen-lámpák!

Gőzeke-, kocsirud-, spitzbogen-,
asztali-, udvari-, kerti-, utcai-
és istálló-

acetylen-lámpák.

BARDI JÓZSEF

BUDAPEST,

VI. kerület, Gyár-utca 10. szám alatt

(Andrássy-ut és Királyutca között.)

Árjegyzék ingyen. Törvényesen védve.

Mála Istennek

kiváltképen: gyomorhaj, bélhaj, étvágytalanság, influenza, kolika, láz, csúsz, köszvény, fej- és fogfájásban szenvedőknek. 84711 elismerőlevél bizonyítja ezt. — 12 kis vagy 6 nagy dupla üveget 4 korona 50 fillér bérmentve. Minden ily rendeléshez 1 üveg ingyen lesz mellékelve pontos használati utasítással. — Szétküldi az egyedüli készítő.

Városi gyógyszerár Temesvár, Szent-György-tér 509.

Ezen háziszert ne hiányozzon egy családnál sem.

György lovag védjegye

Dóczi nyomda Aranyosmarót.